

Український державний університет залізничного транспорту

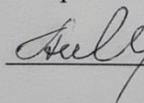
Кафедра фінансів, обліку і аудиту

Особливості обліку з оплати праці, контроль та напрями щодо його
оптимізації (на прикладі структурного підрозділу залізниці)

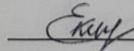
Пояснювальна записка і розрахунки
до кваліфікаційної роботи

МРЕ. 300.02.02 ПЗ

Розробила студентка групи 215-ОАО-324
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
(роботу виконано самостійно, відповідно
до принципів академічної доброчесності)

 Погребняк А. А.

Керівник: професор, д-р екон. наук

 Кірдіна О.Г.

Рецензент: професор, докт. екон. наук

_____ Обруч Г.В.

2026

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра фінанси, облік і аудит

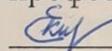
Освітній рівень: магістр

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма «Облік, аудит і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

завідувачка кафедри,
професор, д-р екон. наук

 О.Г.Кірдіна

«03» жовтня 2025 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

Погребняк Анна Андріївна

1 Тема «Особливості обліку з оплати праці, контроль та напрями щодо його оптимізації (на прикладі структурного підрозділу залізниці)»

керівник Кірдіна Олена Григорівна, д-р екон. наук, професор

затверджено розпорядженням по економічному факультету від «27» лютого 2025 року №62/25.

2 Строк подання студентом закінченої роботи «10» січня 2026 року.

3 Вихідні дані: підібрати законодавчі акти і нормативні документи з теми кваліфікаційної роботи; вивчити і узагальнити монографічну, наукову, навчальну літературу щодо теми кваліфікаційної роботи; ознайомитися і підібрати сучасні публікації з теми роботи в наукових журналах й інших періодичних виданнях; зібрати, узагальнити, проаналізувати фінансову, статистичну, економічну інформацію про об'єкт дослідження для оптимізації внутрішнього контролю заробітної плати в сучасних умовах (на прикладі структурного підрозділу залізниці).

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): Теоретичні основи формування інформації про заробітну плату, провести фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства для чого охарактеризувати та дослідити основні показники діяльності. Дослідити контроль за нарахуваннями та виплатою заробітної плати у службі локомотивного господарства та напрями щодо його оптимізації.

5 Перелік графічного матеріалу: аналіз активу та пасиву балансу підприємства аналіз ліквідності, ділової активності, фінансової стійкості, аналіз фінансових результатів, рентабельності, аналіз витрат підрозділу, основи організації оплати праці дирекції, бухгалтерські проводки.

6 Дата видачі завдання «03» жовтня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Терміни виконання етапів	Примітка
Вибір теми та її затвердження	03.10.2025	
Підбір літератури та статистичних матеріалів	01.10.2025 – 10.10.2025	
Консультація з керівником щодо організації роботи	12.10.2025	
Огляд джерел інформації	13.10.2025 – 20.10.2025	
Написання чернетки першого розділу дипломної роботи	21.10.2025 – 11.11.2025	
Аналітична обробка інформації та написання чернетки другого розділу роботи	12.11.2025 – 30.11.2025	
Обробка матеріалу для написання аналітичних розрахунків третього розділу роботи	1.12.2025 – 30.12.2025	
Передзахист на кафедрі. Кінцеве оформлення роботи	10.01.26	

Студент Seles Погребняк А. А.

Керівник Кирдіна Кірдіна О.Г.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота магістра включає в себе 13 слайдів презентації, 123 аркуші пояснювальної записки формату А4, що включає 6 рисунків, 14 таблиць, 65 літературних джерел.

Актуальність теми. На залізничному транспорті питання ефективного формування, обліку та контролю заробітної плати набувають додаткової актуальності через велику чисельність працівників, різноманітність професійних категорій та масштаби виробничих підрозділів. Раціональне управління оплатою праці сприяє не лише оптимізації витрат, а й стабільності перевізного процесу та надійності функціонування залізничного транспорту.

Метою дослідження є наукове обґрунтування та практичне дослідження організаційно-методичних засад обліку та контролю заробітної плати в структурному підрозділі залізничного транспорту, спрямоване на удосконалення механізмів використання трудових ресурсів, підвищення достовірності нарахувань та утримань та забезпечення прозорості управлінських процесів.

Об'єктом дослідження є організаційно-економічний та методичні процеси обліку та контролю заробітної плати в структурному підрозділі залізничного транспорту, що включають нарахування, утримання та виплату заробітної плати, контроль з управління трудовими ресурсами.

Предметом дослідження є методи та організаційні засади бухгалтерського обліку і контролю заробітної плати, а також механізми забезпечення достовірності її нарахування й ефективності використання трудових ресурсів у структурному підрозділі залізничного транспорту.

Методи дослідження - узагальнення та порівняння, структурно-логічний, статистичний, аналітичний, коефіцієнтний.

Інформаційною основою дослідження є наукові праці учених з питань заробітної плати та нормативно-законодавчі акти, матеріали періодичних видань, монографії. Для написання роботи використовувались статутні документи, фінансова, податкова звітність, первинні документи, облікові реєстри.

Ключові слова: ОПЛАТА ПРАЦІ, ФОРМИ ТА СИСТЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ, НАРАХУВАННЯ, УТРИМАННЯ, ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ, КОНТРОЛЬ.

ABSTRACT

The master's qualification work includes 13 presentation slides, 123 sheets of explanatory notes in A4 format, including 6 figures, 14 tables, 65 literary sources.

Relevance of the topic. In railway transport, the issues of effective formation, accounting and control of wages become increasingly relevant due to the large number of employees, the diversity of professional categories and the scale of production units. Rational management of wages contributes not only to the optimization of costs, but also to the stability of the transportation process and the reliability of the functioning of railway transport.

The purpose of the study is a scientific justification and practical study of the organizational and methodological principles of accounting and control of wages in the structural unit of railway transport, aimed at improving the mechanisms of using labor resources, increasing the reliability of accruals and deductions and ensuring the transparency of management processes.

The object of the study is the organizational, economic and methodological processes of accounting and control of wages in the structural unit of railway transport, including the accrual, deduction and payment of wages, control over labor resources management.

The subject of the study is the methods and organizational principles of accounting and control of wages, as well as mechanisms for ensuring the reliability of its accrual and the efficiency of using labor resources in the structural unit of railway transport.

Research methods - generalization and comparison, structural-logical, statistical, analytical, coefficient.

The information basis of the study is the scientific works of scientists on salary issues and regulatory and legislative acts, materials of periodicals, monographs. To write the work, statutory documents, financial, tax reporting, primary documents, accounting registers were used.

Keywords: PAYMENT, FORMS AND SYSTEMS OF PAYMENT, ACCOUNTING, RETIREMENT, PRODUCTIVITY, CONTROL.

Зміст

Вступ	8
1 Теоретичні основи формування інформації про заробітну плату	12
1.1 Економічний зміст поняття заробітної плати	12
1.2 Структура фонду заробітної плати	18
1.3 Форми і системи оплати праці	22
1.4 Організаційно – економічна характеристика підприємства	29
Висновки до першого розділу	45
2 Організація бухгалтерського обліку з оплати праці	49
2.1 Нормативно - законодавча база з обліку оплати праці	49
2.2 Основи організації оплати праці служби локомотивного господарства	51
2.3 Облік особового складу	53
2.4 Нарахування основної заробітної плати	54
2.5 Нарахування додаткової заробітної плати	63
2.6 Нарахування інших заохочувальних виплат ТА винагород	71
2.7 Преміювання за основні результати діяльності	73
2.9 Нарахування заробітної плати за невідпрацьований час	74
2.10 Утримання з заробітної плати	80
2.11 Порядок виплати заробітної плати	85
2.12 Первинні документи з обліку розрахунків по заробітній платі	88
2.13 Нарахування на фонд оплати праці	90
2.14 Синтетичний облік розрахунків з оплати праці та з органами соціального страхування	91

					МРЕ 300.02.02 ПЗ			
Ізм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата	Особливості обліку з оплати праці, контроль та напрями щодо його оптимізації (на прикладі структурного підрозділу залізниці)	Літ.	Лист	Листів
Разробив		Погребняк А.А.						
Перевірив		Кірдіна О.Г.					6	123
Рецензія		Обруч Г.В.				УкрДУЗТ		
Н. Контр.		Тройнікова О.М.						
Затвердив		Кірдіна О.Г.						

Висновки до другого розділу	95
3 Контроль за нарахуваннями та виплатою заробітної плати у службі локомотивного господарства	98
3.1 Сутність, завдання та види внутрішнього контролю заробітної плати служби локомотивного господарства	98
3.2 Організація системи внутрішнього контролю заробітної плати служби локомотивного господарства	100
3.3. Принципи ефективності внутрішнього контролю заробітної плати служби локомотивного господарства	102
3.4 Процедура внутрішнього контролю заробітної плати служби локомотивного господарства	104
3.5 Недоліки внутрішнього контролю заробітної плати	108
3.6 Пропозиції щодо оптимізації внутрішнього контролю заробітної плати	110
Висновки до третього розділу	113
Висновки	116
Перелік використаних джерел	118
Додатки	124

					ПЗ	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		7

Перелік використаних джерел

- 1 Гребенюк Г. М. Формування культурно-мотиваційного механізму розвитку трудового потенціалу підприємств залізничного транспорту. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2018. Т. 29 (68). № 4. С. 80-85.
- 2 Дикань В. Л., Обруч Г. В. Розроблення підходу до формування системи нематеріальної мотивації працівників підприємств залізничного транспорту в умовах цифровізації. Економічний вісник Національного гірничого університету. 2020. № 1 (69). С. 96 – 107.
- 3 Костюк Ж. С. Мотивація як засіб підвищення економічної безпеки підприємств залізничного транспорту. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Вип. 4. URL: <http://global-national.in.ua/archive/4-2015/92.pdf>.
- 4 Маслова В. О., Лісна О. О. Удосконалення системи оплати праці на залізничному транспорті України. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2016. № 55. С. 161-166.
- 5 Панченко Н. Г. Екологічна мотивація персоналу в системі соціальної відповідальності залізничного транспорту. Агросвіт. 2018. № 23. С. 25-30.
- 6 Токмакова І. В., Овчиннікова В. О., Корінь М. В., Остапюк Б. Б. Управління розвитком персоналу підприємств залізничного транспорту в умовах цифровізації. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2021. Вип. 74. С. 139-149.
- 7 Шило Л. А., Кіржа К. Ю., Пятак Ю. С. Удосконалення системи оплати праці на залізниці в умовах корпоративізації. Modern Economics. 2019. № 17. URL: <https://crust.ust.edu.ua/server/api/core/bitstreams/56fc0754-9dbc-481d-b724-f4b859523d71/content>.
- 8 Інтегрований звіт АТ «Укрзалізниця» (Звіт про управління) 2020 р. АТ «Укрзалізниця» : веб-сайт. URL: <https://uz.gov.ua/>.
- 9 Інтегрований звіт АТ «Укрзалізниця» 2017. АТ «Укрзалізниця» : веб-

сайт. URL : <https://uz.gov.ua/about/investors/>.

10 Інтегрований звіт АТ «Укрзалізниця» 2018. АТ «Укрзалізниця» : веб-сайт. URL : <https://uz.gov.ua/about/investors/>.

11 Фінансова звітність за 2022 рік. clarity-project.info : веб-сайт. URL : https://clarity-project.info/edr/40075815/finances?current_year=2022.

12 Середня заробітна плата. Професійна спілка залізничників і транспортних будівельників України : веб-сайт. URL : <https://zalp.org.ua/salary/>.

13 Фінансовий план на 2022 рік. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України : веб-сайт. URL : https://mtu.gov.ua/files/_FP_2022%20.pdf.

14 Вперше за останнє десятиліття Укрзалізниця вийшла на восьме місце в загальному рейтингу роботодавців України. Урядовий портал : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/vpershe-za-ostannye-desyatilittya-ukrzaliznicya-vijshla-na-vosme-misce-v-zagalnomu-rejtingu-robotodavciv-ukrayini>.

15 Звіт Ради профспілки залізничників і транспортних будівельників України за період з грудня 2016 по грудень 2021 року. Професійна спілка залізничників і транспортних будівельників України : веб-сайт. URL : <https://zalp.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/Zvit-2017-2021.pdf>.

16 УЗ підвищила зарплати працівникам на 10 %. railinsider.com.ua : веб-сайт. URL: <https://www.railinsider.com.ua/uz-pidvyshhyla-zarplaty-praczivnykiv-na-10/>.

17 У Британії триває масштабний страйк залізничників. ua.korrespondent.net : веб-сайт. URL: <https://ua.korrespondent.net/world/4499422-ubrytanii-tryvaie-masshtabnyi-straik-zaliznychnykv>.

18 У Німеччині скасували 50-годинний страйк, який міг паралізувати залізницю. Європейська правда : веб-сайт. URL : <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/05/13/7161632/>.

19 УЗ додатково підвищила зарплати працівників ряду професій. railinsider.com.ua : веб-сайт. URL : <https://www.railinsider.com.ua/uz-dodatkovopidvyshhyla-zarplaty-praczivnykiv-ryadu-profesij/>.

20 Проекти ідей учасників форуму «Залізничні агенти змін» (м. Харків).
АТ «Укрзалізниця» : веб-сайт. URL :
https://uz.gov.ua/work_on_the_railway/agency_zmin/agency_kharkiv/.

21 Букса – особистий помічник залізничника. portal.uz.gov.ua : веб-сайт.
URL : <https://portal.uz.gov.ua/buksa/>.

22 Доманчук Д.П. Економіка праці [Текст]: навчальний посібник / Д. П. Доманчук. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2004. – 332 с.

23 Ейтутіс, Г.С. Реформування залізничного транспорту України [Текст] / Г.С. Ейтутіс // Економіст. – 2011. – № 5. – С. 39 – 41.

24 Жадько, К.С. Бухгалтерський облік у схемах і таблицях [Текст]: навчальний посібник / К.С. Жадько, В.В. Семенюта, Л.Ш. Олійник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 112 с.

25 Жиляєв І.Б. Тенденції в оплаті праці соціальної сфері України [Текст] / І. Б. Жиляєв // Проблеми науки. – 2002. - № 3. – С. 9-15.

26 Житна, І.П. Економічний аналіз господарської діяльності підприємств [Текст] / І.П. Житна, А.М. Нескреба. – К.: Вища школа, 2004. – 346 с.

27 Загородній, А.Г. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики [Текст]: навчальний посібник / А.Г. Загородній, Г.О. Партин. – К.: Товариство "Знання", КОО, 2004. – 377 с.

28 Інструкція до застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства Фінансів України від 30.11.99 р. № 291 із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

29 Калина А.В. Економіка праці [Текст]: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / А. В. Калина. – Київ: МАУП, 2004. – 272 с.

30 Кім, С. Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення [Текст]: навчальний посібник / С.Г. Кім, В.В. Сопко. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 440 с.

31 Кодекс законів про працю України: Закон від 10.12.1971 № 322-VIII із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [://www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)

32 Косміна, Р. М. Бухгалтерський облік [Текст]: навчальний посібник / Р.М. Косміна, Ю.Д. Чацкіс. – К.: Вища школа, 2008. – 255 с.

33 Кужельний, М.В. Теорія бухгалтерського обліку [Текст]: навчальний посібник / М.В. Кужельний, В.Г. Лінник. – К.: КНЕУ, 2011. – 334

34 Лень, В.С. Бухгалтерський облік в галузях економіки [Текст]: навчальний посібник / В.С. Лень, В.В. Гливенко. – К.: Знання-Прес, 2005. – 492 с.

35 Лишиленко, О.В. Теорія бухгалтерського обліку [Текст]: навчальний посібник / О.В. Лишиленко. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 215 с.

36 Лоза, С. П. Сучасний стан і перспективи розвитку залізниць України [Текст] / С. П. Лоза // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 11. – С. 22 – 38.

37 Махсма М. Б. Економіка праці та соціально-трудова відносини [Текст]: навчальний посібник / М. Б. Махсма. - Київ: Атіка, 2005. – 304 с.

38 Миль, Дж.С. Основы политической экономии [Текст] / Дж.С. Миль. – М.: Прогресс, 1980. – 305 с.

39 Михайлов, М.В. Теорія бухгалтерського обліку [Текст]: навчальний посібник / М.В. Михайлов, М.Г. Михайлова, А.І. Глуваченко, В.П. Гончар. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 247 с.

40 Мойсеєнко Т. Резерв оплати відпусток, що нараховується підприємством [Текст] / Т. Мойсеєнко // Дебет-Кредит. – 2005. – №19. – С36.

41 Олійник, В.Т. Головна транспортна система України [Текст] / В.Т. Олійник // Охорона праці. – 2001. – № 8. – С.13 – 15.

42 Пархоменко, В. М. Бухгалтерський облік в Україні [Текст]: нормативи, коментарі / М.В. Пархоменко. – Луганськ: «Футура» ДСД «Лугань», 2001. – 368 с.

43 Пархоменко, В.М. Бухгалтерський облік в Україні [Текст]: нормативи, коментарі / М.В. Пархоменко. – Луганськ: Промдрук ДСД Лугань, 2004. – 265 с

44 План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій: Наказ Міністерства Фінансів України від 30.11.99 р. № 291 із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

45 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання": Наказ

Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 р. N 20 із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

46 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003р. № 601 із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

47 Порядок надання документів та їх складу при застосуванні податкової соціальної пільги: Постанова КМУ від 26.12.03 р. № 2035 із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

48 Порядок обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.01 р. № 1266 із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

49 Порядок обчислення середньої заробітної плати: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.02.95 р. № 100 із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

50 Примак Т. О. Економіка підприємства [Текст]: навчальний посібник, третє видання / Т. О. Примак. – Київ: - Вікар, 2003. – 219 с.

51 Про аудиторську діяльність: Закон України затверджений постановою Верховної Ради України від 22.04.1993р. №3125-XII зі змінами та доповненнями від 16.10.2012р. № 5463-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>

52 Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України затверджений наказом Президента України від 16.07.1999р. № 996-XIV із змінами і доповненнями від 24.10.2013р. №663-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

53 Про відпустки: Закон України від 15.11.96 р. із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

54 Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 02.03.2000 р. №1533-III із змінами і доповненнями [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

55 Про залізничний транспорт: Закон України затверджений Кабінетом Міністрів України від 04.07.1996р. № 274/96-ВР із змінами і доповненнями від 05.07.2012р. № 5099-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80>

56 Про затвердження Інструкції зі статистики заробітної плати: Наказ Державного комітету статистики України від 13 січня 2004 року № 5 із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

57 Про затвердження типових форм первинного обліку по розрахунках з робітниками і службовцями по заробітній платі: Положення Міністерством Статистики України від 26.05.96 р. № 144 із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

58 Про оплату праці: Закон України від 10.07.03 р. № 1086-IV із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

59 Про податок з доходів фізичних осіб: Закон України від 22.05.2003 р. №889-IV із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

60 Процаков В. Якість і ціна робочої сили [Текст] / В. Процаков // Праця і зарплата. – 2007. - №5 (537).- С. 4-5.

61 Сук, Л. К. Бухгалтерський облік [Текст]: навчальний посібник / Л.К. Сук, П.Л. Сук. – К.: Знання, 2008. – 507 с.

65 Укрзалізниця [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.uz.gov.ua>